

KÖNYVTÁRRÓL - KÖNYVTÁRRA JÁRVA ...

AZ OROSHÁZI SZAKSZERVEZETI HÁLÓZAT ÁTSZERVEZÉSE

Orosházán, illetve az orosházi járásban 33 kisebb-nagyobb szakszervezeti könyvtár működik. Közülük 24 Orosházán, 9 pedig a járásban van. A 24 orosházaiból 10 letéti, 14 pedig önálló könyvtár. A járásban levő könyvkölcsönzőknél még nincs letéti könyvvállomány. A 10 orosházi letéti könyvtáros Békéscsabára, az SZMT központi könyvtárába jár be könyvcserre céljából. A távolság ugyan nem nagy (33 km), mégis egy napjába kerül a könyvtárosnak ez a kirándulás. E letéti könyvtárak és könyvkölcsönzők kezdeti fellendülése után egyre inkább azt tapasztalta az SZMT-könyvtár, hogy a könyvcserék ritkulnak, a könyvtárosok egyre ritkábban tűnnek fel a központi könyvtárban. Az okok megvizsgálása során az SZMT-könyvtár összehasonlította a gyulai és az orosházi járás eredményeit. Kiderült, hogy Gyula városban, valamint a gyulai járásban 37 (16+21) szakszervezeti könyvtár van, tehát csak négyel több mint az orosházi járásban, az eredmények között mégis igen nagyok a különbségek:

	Könyv- állomá- ny	Saját	Letéti	Olva- sók száma	Láto- gatók száma	Kötet forga- lom
Orosházi járás	6 649	4 698	1 951	813	2 058	4 981
Gyulai járás	17 702	12 016	1 011	1 955	15 513	38 807

Ha leszámítjuk azt, hogy Gyulán a nagyobb üzemek — mint például a Gyulai Harisnyagyár, a húsipari vállalat, az állami gazdaság — adatai esetleg kedvezőbbé változtatják az eredményeket, még akkor is nagy a két járás közötti különbség. Gyulán ugyanis egy jól működő szakmaközi körzeti könyvtár saját maga köré tömörítette a város és a járás szakszervezeti könyvtárait. Viszont — noha Gyulán is egyre több könyvtárban vezetik be a letéti könyvellátási rendszert — az orosházi letéti állomány jobb. Ezért a példa azt sugallta, hogy Orosházán hasonló tömörítést kell megvalósítani, vagy alközponti feladatokkal kell megbízni valamelyik könyvtárat.

Orosházán azonban nem volt ilyen adottságokkal rendelkező szakszervezeti könyvtár.

Új utat kellett tehát keresni. Az egyik legjobb társadalmi munkás könyvtárost, aki nyugdíjazás előtt állt, megbízta az SZMT-könyvtár, hogy nyugdíjazása után vállalja az orosházi könyvtárak szakmai irányítását: mindenhol nézze meg a könyvtári szabályok megtartását, nyújtson helyszíni segítséget az esetleges problémák megoldásához, készítse elő a könyvcseréket, és az általa észleltekről rendszeresen tájékoztassa a megyei központi könyvtárat, hogy az megtehesse a szükséges intézkedéseket.

Fekete Józsefné könyvtáros vállalta a megbízást, és 1963. január 2-án munkába is állt. Munkanaplójából hadd idézzünk egy-két feljegyzést:

- I. 16. A Kisker. Vállalat kultúrtermében levő letéti könyvtárban ma befejeztük a munkát, azaz a könyvrendezést. 612 kötetet cseréltünk ki, a törzsellományba tartozó 122 kötetet azonban visszatartjuk. Kérjük a könyvcserre lebonyolítását. A könyveket jövő héten küldjük.
- I. 17. Sütőipari Vállalat. Az a kérésük, hogy mihamarabb adjunk nekik letéti állományt. Megbeszéltük, hogy a közeljövőben letéti központot hozunk létre, és akkor semmi akadálya sem lesz a letét kihelyezésének. Egyébként a könyvtáros minden igyekezetével azon van, hogy letéti könyvvállományt kapjon, és saját könyvvállományát minél előbb leadhassa feldolgozás céljából.
- I. 21. Sürgősen kérek személyi lapokat, olvasójegyeket, a kisebb helyekre (könyvkölcsönzőkbe) pedig kölcsönzőfüzeteket és munkanaplót is. Mivel a legtöbb helyen gyenge a propagandamunka, ha lehet, szíveskedjenek küldeni plakátokat is. Nem kapta meg valamennyi könyvtáros a munkanaplót, ezért azt is kérek.
- I. 28. A kiküldött nyomtatványokat és plakátokat szétosztottam a könyvtárosoknak. A könyvtárosok szerint alig egy-két hét alatt több segítséget kaptak, mint ezidáig összesen.
- I. 30. A Kisker. Vállalatnál könyvtáros változás történt. A leltári átadásra jelenlétemben került sor.

Most már kialakult bennem az általános helyzetkép a könyvtárak és könyvkölcsönzők munkájáról. Sok segítségre van szükség, hogy mindenhol rendbe hozzassuk a könyvtárakat. Tapasztalatom szerint, a szakszervezeti bizottságok eléggé elhanyagolták a könyvtári munkát, azonban érdekes, hogy a helyszíni segítségnyújtás láttán ez a nemtörődöm-ség fölüleged. Most már látom a feladatokat, és könyvtárról-könyvtárra járva igyekszem a szükséges segítséget megadni.

Fekete Józsefné tudósításaiból többet is idézhetnénk, hisz hetenként egyszer beküldi az SZMT-könyvtárba pár soros jelentéseit, amelyeket minden alkalommal a helyszínen készítt el és a könyvtárral is aláírat.

Munkába állása óta rövid idő telt el, mégis úgy látszik, hogy bevált az új szervezeti forma. Az SZMT-könyvtár intézkedései meggyorsultak, az eddigi írásos módszertani utasítások helyett most az

adott esetnek megfelelő helyszíni segítséget kapnak a könyvtárak.

Például Feketéné I. 16-án jelezte, hogy a Kisker. Vállalat könyvtára 612 kötet könyvet óhajt cserélni. Ezt a könyvmeny-nyiséget Békéscsabára küldte volna be a következő héten. I. 17-én azt írta, hogy a Sütőipari Vállalat letéti anyagot kér stb.

A helyes hálózati gyakorlat azt a megoldást sugallja, hogy ilyen esetben a könyveket nem Békéscsabára kell szállítani, hanem helyben a Sütőipari Vállalathoz kell átvinni. Ezáltal kiküszöbölődik a könyvek oly gyakori ide-oda szállítgatása, és gyorsan lehetővé válik a letéti könyvtárak cseréje. A végleges megoldást az jelenti, hogy az SZMT-könyvtár — ha módja lesz rá — kb. 2000—2500 kötetnyi csereanyagot helyez ki Orosházára. Remélhető, hogy az átszervezésre hamarosan sor kerül, és az orosházi letéti központ rövidesen megkezdí munkáját.

Galgóczy Jenő

A szakirodalom népszerűsítésének hírei

A Chinoín-gyár és a Ruggyantaárugyár szakszervezeti könyvtárában a könyvbeszerzési összeg nem elegendő az olvasási igények kielégítésére. Ezért mindkét helyen az *üzemi műszaki könyvtár* folyamatosan és több példányban beszerzi a szükséges alap-, és középfokú szakkönyveket, majd letétként kölcsönadja a szakszervezeti könyvtárnak. A Chinoínban jelenleg kb. 180, a Ruggyantaárugyárban 200—250 szakkönyv került ilyen módon a szakszervezeti könyvtár birtokába. Az ilyen könyvet úgy kölcsönzik, mintha az a szakszervezeti könyvtár sajátja volna: a forgalmat is az ő statisztikájukban tartják nyilván. A Ruggyantában mindkét könyvtár egymás mellett van. A könyvtárosok segítik, és ha szükséges, helyettesítik is egymást. Népszerűsítik egymás könyvtárát és az újonnan beszerzett szakkönyveket. A Chinoínban már nem ilyen kedvezőek a helyi körülmények, nem ilyen sokoldalú a két könyvtár kapcsolata, és ez a szakirodalmi művek forgalmán is meglátszik. A Ruggyantagyár szakszervezeti könyvtárában az általános ismeretterjesztő és a műszaki

könyvek együttes forgalmi aránya 1962-ben 17% volt. Ugyanez a Chinoínban csak 7,4%!

A Miskolci Megyei Könyvtár a tél folyamán könyvtárakat létesített a megyei mezőgazdasági tanfolyamokon. A könyvtárak anyagát folyamatosan cserélték a tanfolyam témájának megfelelő üzemágazat szakkönyveivel. A hallgatók részére a foglalkozásokon vitákat és könyvismertetéseket rendeztek a Mezőgazdasági Kiadó segítségével. Az alap- és középfokú szakkönyvek feltárása érdekében ugyanakkor annotált röplap-bibliográfiákat is szétosztottak a tanfolyamok hallgatói között.

A Hajdú-Bihar megyei Kokad községben (derecskei járás) a mezőgazdasági szakkönyvek is mindig kézben vannak. A könyvtáros egyaránt jól ismeri a helyi tsz közös — és az emberek „háztáji” problémáit. Ha hall valami gondról, amin ő is tud segíteni, feljegyzi és a legközelebbi látogatás alkalmával kézbe adja a megfelelő szakkönyvet vagy szakkikket. Kinyitva, ott, ahol orvoslást találni a bajra!
(pti)